

planinski

V E S T N I K

REVIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

PRILOGA PV 2011/10

Trenta

*Kraljevska dolina
Julijskih Alp*

3,00 €

9 770350 434015

KAZALO

Dolina s čarom	1
Soška pot	4
Planinske postojanke	7
Literatura	10
Zemljevidi	10
Opisi	12
1 Bavški Grintavec, 2347 m, iz vasi Soča	12
2 Bavški Grintavec, 2347 m, iz Zadnje Trente	14
3 Velika Tičarica, 1892 m.	16
4 Zagorelec, 2090 m	18
5 Jalovec, 2645 m	20
6 Pihavec, 2419 m	24
7 Zadnjiški Ozebnik, 2083 m.	26
8 Kanjavec, 2569 m	30
9 Triglav, 2864 m	32

Besedilo: *Andrej Mašera*

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

planinski VESTNIK

Priloga revije Planinski vestnik, izhaja občasno

ISSN 0350-4344

Izdaja Planinska zveza Slovenije, Dvorakova 9, p. p. 214, 1001 Ljubljana

www.planinskivestnik.com

pv@pzs.si

Odgovorni urednik: Vladimir Habjan

Fotografija na naslovnici: *Jalovec nad Trento v jesenskem okrasju* FOTO: OTON NAGLOST

Fotografija na zadnji strani: *Soča pod izviro* FOTO: OTON NAGLOST

Dolina s čarom

Trenta – kako žlahtno zazveni ime te edinstvene doline v osrčju Julijskih Alp. Verjetno ni Slovenca, ki ne bi vedel zanjo in za našo najlepšo reko Sočo, ki teče po njej. Kako hudo je moralo biti pri srcu našim planincem, ki so v medvojnih letih z vrha Triglava gledali v njene veličastne globočine, ko je Trenta spadala pod Italijo in predstavljala njeno skrajno severovzhodno periferijo, osamljeno in zapuščeno. Pojem Trenta takoj povežemo s prekrasnimi gorami, ki se dvigajo visoko nad dolino, s Sočo, ki se kot turkizna kača vije po njenem dnu, z drznimi Trentarji – divjimi lovci in gorskimi vodniki – ter z njenim strastnim občudovalcem in poetom – dr. Juliusom Kugyjem.

V širšem pomenu besede imamo za Trento tisti del Zgornje Soške doline, ki se začne na vzhodnem koncu Bovške kotline, pri vstopu v Triglavski narodni park (TNP). Tu se dolina močno zoži med Svinjakom, 1653 m, in Javorščkom, 1557 m, ter poteka v vzhodni smeri do vasi Soča. Zanimivo, da ta del Soške doline od Bovca do Soče na zemljevidih pravzaprav nima posebnega imena. Malo nad vasjo ubere dolina severovzhodno smer, dobi ime Spodnja Trenta in se čez nekaj kilometrov razširi v izrazit kotel med visokimi gorami; to področje štejemo za Trento v ožjem smislu, tu se nahaja naselje Na Logu, ki predstavlja središče doline. Nad Logom se dolina z imenom Zgornja Trenta usmeri naravnost proti severu do značilnega trentarskega naselja Pri Cerкви, kmalu nato pa začne postopoma zavijati proti severozahodu do vpadnice izvira Soče pod pobočji Velike Dnine. Tu dolina kot Zadnja Trenta zavije najprej proti zahodu, nato pa proti jugozahodu; tako v polkrogu povsem obdaja masiv Trentskega Pelca, 2109 m, in Srebrnjaka, 2100 m, do divjega zatrepa ob vznožju Bavškega Grintavca, 2347 m.

Iz Trente se med gore zajeda nekaj slikovitih stranskih dolin, kot so Lepena, Vrsnik in Zadnjica. Posebno slednja sodi med najbolj slikovite, skrivnostno tihe, skoraj temačne kotičke Julijskih Alp. Nad njo se pnejo visoke gore z očakom Triglavom na čelu. Nad Trento pa se dvigajo še taki julijski velikani, kot so Kanjavec, 2569 m, Pihavec, 2419 m, Razor, 2601 m, Prisojnik, 2547 m, Jalovec, 2645 m, in Bavški Grintavec, da omenimo samo najbolj znane.

Poleg Soče, brez katere Trenta ne bi bila to, kar je, so veličastne gore tiste, ki ustvarjajo žlahtno lepoto, ki daje dolini poseben čar. Trentarske gore so divje, v spodnjih predelih poraščene s strmimi gozdovi, nad katerimi se dvigajo travnate vesine, ozaljšane z ruševjem, nad njimi pa kipijo v nebo navpične, težko prehodne stene, visoko do ozkih grebenov in ošiljenih vrhov. Ker ima Trenta zelo nizko nadmorsko višino, so relativne višine gorskih velikanov nad njo izredne. Večina vzponov je zato zelo dolgih, olajšajo pa jih štiri strateško zelo dobro postavljene kočice na višini malo nad 2000 metri.

Na mnoge vrhove nad Trento ne pripelje nobena označena ali zavarovana pot. Na njih se je v novejšem času razvilo t. i. trentarsko, brezpotno gornišstvo, že kar samostojna gorniška disciplina, ki se je loteva vse več izkušenih in dobro treniranih gorskih entuziastov. V naši zbirki vzponov nad Trento takih tur ne bomo opisali, čeprav so izjemno zanimive. Ostali bomo pri dobri stari Knafelčevi markaciji, klinu in jeklenici.

Zlati oktober nad Trento: v sredi Velika Tičarica, za njo desno greben od Bavškega Grintavca do Pelca nad Klonicami FOTO: DAN BRIŠKI

Soška pot

Mnogi turisti kar nekako zdrviijo skozi Trento, se tu pa tam tudi ustavijo, toda vtisi, ki jih dobijo, so bežni in fragmentarni. Če hočemo dolino in njene znamenitosti res spoznati, se napotimo peš po označeni Soški poti, ki pelje po dolini od izvira Soče do njenega izteka v Bovško kotlino. Dolga je približno 20 kilometrov. Ob poti so lične informacijske table, ki nas sproti poučujejo, kje smo in kaj moramo videti.

Soška pot se začne pri Koči pri izviru Soče, od koder se v četrto ure povzpemo do **izvira Soče**, enega najlepših kraških izvirov pri nas. Zadnji del poti gre po ozki, z jeklenico zavarovani polici, zato ni primeren za vsakogar. Soča privre na dan iz podzemnega jezera, kristalno bistra, modre barve, in živahno steče po kamniti strugi s številnimi slapiči. Malo pod izvirov je 10 metrov visok slap, do katerega lahko pridemo tudi brez planinske obutve.

Ko se vrnemo do koč, stopimo po označeni poti navzdol po dolini, ob levem bregu Soče do glavne ceste, ki pripelje z Vršiča. Po njej se vrnemo do ovinka, kjer na čudovitem položaju stoji **spomenik dr. Juliusu Kugyju**, delo znanega kiparja Jakoba Savinška (1922–1961). Spomenik so postavili leta 1953 ob 60. obletnici Planinske zveze Slovenije; prikazuje ostarelega Kugyja, ki sedi v plašču s klobukom in zasanjano zre v Jalovec.

Scabiosa trenta je navadna blede obloglavka (*Cephalaria leucantha*), ki v septembru bogato zacveti v alpskem botaničnem vrtu Juliana. FOTO: CIRIL MLINAR

Dr. Julius Kugy (1858–1944), veliki gornik, raziskovalec Julijskih Alp, glasbenik in pisatelj. Njegovo delo v gorah je bilo izjemno obsežno in bogato, saj je poleg Julijskih Alp zahajal tudi v Karnijske Alpe, Dolomite in Centralne Alpe, tja do Dauphineje. Predvsem v Julijcih je opravil številne prvenstvene vzpone na znane in manj znane vrhove. Bil je prijatelj slovenskega naroda (po rodu je bil pravzaprav Slovenec), čeprav se je imel za Avstrijca iz nemškega kulturnega kroga. Bil je odličen planinski pisatelj, napisal je več knjig, med katerimi je svetovno slavo pobral njegov knjižni prvenec Iz življenja gornika (*Aus dem Leben eines Bergsteigers*). V njej je v privzdignjenem, pesniškem slogu zapel slavo Julijskim Alpam in trentarskim vodnikom, ki so ga spremljali pri večini podvigov. Svoje gorniško udejstvovanje je začel v Trenti, ko je iskal skrivnostno cvetlico *scabioso trento*, ki naj bi bila redkejši trentarski endemit. Vendar se je pokazalo, da gre za precej običajno rožico – blede obloglavko (*Cephalaria leucantha*), ki ne raste v Trenti, pač pa precej pogosto na Krasu. Kugy ni našel svoje mladostne »ljubice« *scabiose*, ob njenem iskanju pa je postal gornik svetovnega formata.

Kugyjev spomenik v Trenti FOTO: VLADIMIR HABJAN

Od Kugyjevega spomenika gremo navzdol do table proti soteski **Mlinarice**, ki priteče izpod Razorja. Po visečem mostu čez Sočo pridemo do razgledne ploščadi, s katere lahko le od daleč vidimo kilometer dolgo, divjo sotesko, ki se na koncu močno zoži, voda pa pada čez 8 metrov visok slap. Pri Mlinarici občutimo prvobitno moč in privlačnost gorskega okolja Trente. Po ogledu soteske se vrnemo na cesto in malo niže dospemo do znamenitega Alpskega botaničnega vrta – **Alpinum Juliana**. Sprehod po bogatem cvetličnem vrtu in posedanje na klopci na slikovitem Belvederu, s krasnim pogledom na dolino, sta nekaj nepozabnega.

Malo pod Juliano je na skali spominska plošča legendarnim trentarskim vodnikom Jožetu Komaciu – Pavru, Andreju Komaciu – Moti, Antonu Kravanji – Kopiščarju, Ivanu Bergincu – Štruklju, Antonu Tožbarju – Špiku, očetu in sinu, ki so bili sprva večinoma divji lovci, kasneje pa lovski čuvaji in gorski vodniki. Bili so najboljši plezalci svoje dobe, neminljiv spomenik jim je pustil dr. Julius Kugy v svojih gorniških spisih.

Alpski botanični vrt Juliana je ustanovil Kugyjev prijatelj **Albert Bois de Chesne** (izg. Bua d Šen, 1871–1953), potomec hugenotske rodbine iz Francije, trgovec z lesom v Trstu. Jeseni leta 1926 in spomladi 1927 je na južnem pobočju Kukle 50 metrov nad cerkvijo sv. Marije uredil 2572 m² velik botanični vrt in do druge svetovne vojne tudi skrbel zanj. Uspelo mu je vzgojiti celo vrsto alpskih cvetlic. Po vojni je vrt v oskrbi Prirodoslovnega muzeja v Ljubljani. Odprt je od 1. maja do 30. septembra od 8.30 do 18.30.

Cerkev sv. Marije Lavretanske v Trenti FOTO: OTON NAGLOST

Od Juliane se ob cesti napotimo do bližnjega naselja **Pri Cerkvi**, kjer se nahajajo cerkev sv. Marije Lavretanske (iz Loreta), ostanki trentarskega fužinarstva, slavna Pavrova domačija, malo niže pa še Britof, znamenito trentarsko pokopališče.

Pri cerkvi sv. Marije gremo čez viseči most na desni breg Soče in ob širokih razgledih na okolne gore pridemo do glavne ceste pri mostu južno od naselja Na Logu. Soška pot se sicer nadaljuje po levem bregu do vasi Soča in naprej do meje TNP blizu Bovca.

Prvi, ki so prišli v Trento, so bili verjetno lovci in pastirji, dokumentirana naselitev doline pa sega v 15. stoletje, ko sta se začela fužinarstvo in železarstvo. Po nekaterih virih naj bi prvi stalni prebivalci prišli iz Južne Tirolske, Poadižja; o tem naj bi pričalo tudi ime doline, ki spominja na ime mesta Trento – Trident. Drugi pa menijo, da je ime Trenta ostanek kulturne dediščine alpskih staroselcev. Kasneje se je v Trento doselilo slovensko prebivalstvo s Primorske, Kranjske in Koroške. Od začetka je železarstvo dobro uspevalo, čeprav je delo zahtevalo izredne napore (rudo so kopali tudi na Veliki planini, visoko pod Pelci, kjer je danes popolna divjina, in jo nosili daleč v dolino). Danes nanj spominja trentarski zvon, ulit iz domače rude, ki je shranjen v Trentarskem muzeju na Logu. Po letu 1778 je železarstvo hitro usahnilo, veliko ljudi se je odselilo, preostali Trentarji pa so tolkli skromno življenje na uborni zemlji in se ukvarjali z rejo drobnice. Danes so tudi trentarske planine ugasnile in jih zaraščata grmovje in gozd. Možnost za današnje prebivalce te čudovite doline je vsekakor v razvijanju aktivnega turizma.

Pohod je zelo zanimiv, če pa imamo vtisov dovolj, ga zaključimo tako, da zavijemo navzgor po cesti do Doma Trenta na Logu, kjer je Trentarski muzej z veliko zbirko geomorfoloških, hidroloških in geoloških eksponatov kot tudi predmetov bogate etnološke in kulturnozgodovinske dediščine.

Pohod po skrajšani Soški poti, z ogledom vseh omenjenih znamenitosti in Trentarskega muzeja, bo trajal od 4 do 5 ur.

Planinske postojanke

Koča pri izviru Soče, 886 m, 2 km po asfaltirani cesti od sotočja Limarice in Soče, kjer se cesta čez Vršič spusti v Trento. Koča ima 24 postelj in 20 skupnih ležišč, upravlja jo PD Jesenice, mobilni telefon 041 603 190. WGS84: 46,409527, 13,725826.

Zavetišče pod Špičkom, 2064 m, stoji visoko nad Zadnjo Trento, na široki planjavi med Pelci in Jalovcem ter služi predvsem kot izhodišče za vzpon na Jalovec. Po domače ga kličemo kar Špička. Koča je bila zgrajena na mestu leta 1935 zgrajene koče Rif. Efraim Desimon, ima 20 skupnih ležišč (tudi zimsko sobo!) in je odprta od julija do konca septembra. Upravlja jo PD Jesenice, mobilni telefon 041 543 039. WGS84: 46,410202, 13,67787.

Doma Trenta na Logu, kjer je Trentarski muzej FOTO: OTON NAGLOST

Navpičen prag pod vrhom Pihavca FOTO: GORAZD GORIŠEK

Ferata na Bavški Grintavec je zelo izpostavljena. FOTO: GORAZD GORIŠEK

Pogačnikov dom na Kriških podih, 2050 m, je postavljen na zelo razglednem kraju na robu kraške planote Kriških podov in je viden že iz doline. PD Radovljica ga je poimenovala po društvenem delavcu Jožetu Pogačniku, ki se je smrtno ponesrečil na poti k otvoritvi kočice leta 1951. Odprt je v poletnih mesecih, ima 37 postelj v sobah, 30 na skupnih ležiščih in 16 ležišč v stalno odprti zimski sobi, mobilni telefon 051 221 319. WGS84: 46,401873, 13,800528.

Tržaška koča na Doliču, 2151 m, leži v kotanji med Kanjavcem, 2569 m, in Šmarjetno glavo, 2358 m, zgrajena na mestu predvojne kočice Rif. Napoleone Cozzi. Dvakrat jo je delno porušil plaz, bila je večkrat obnovljena. Upravlja jo PD Gorje, odprta je v poletnih mesecih. Ima 93 postelj v sobah, 51 na skupnih ležiščih ter 16 ležišč v stalno odprti zimski sobi, mobilni telefon 050 614 780. WGS84: 46,36485, 13,819372.

Zasavska koča na Prehodavcih, 2071 m, se nahaja zahodno od Kanjavca na začetku Doline Triglavskih jezer. Upravlja jo PD Radeče, oskrbovana je v poletnih mesecih. Ima 39 postelj in 16 ležišč v zimski sobi, mobilni telefon 050 614 781. WGS84: 46,358509, 13,792191.

Informacijski center TNP, Dom Trenta, Na Logu v Trenti, 5232 Soča. Telefon in faks 05 388 93 30; e-pošta dom-tnp.trenta@tnp.gov.si; spletni naslov: <http://www.tnp.si>. WGS84: 46,38081, 13,753269.

Planina nad Sočo FOTO: JURIJ SENEGAČNIK

Literatura

Tine Mihelič: Julijske Alpe. PZS, 2009.

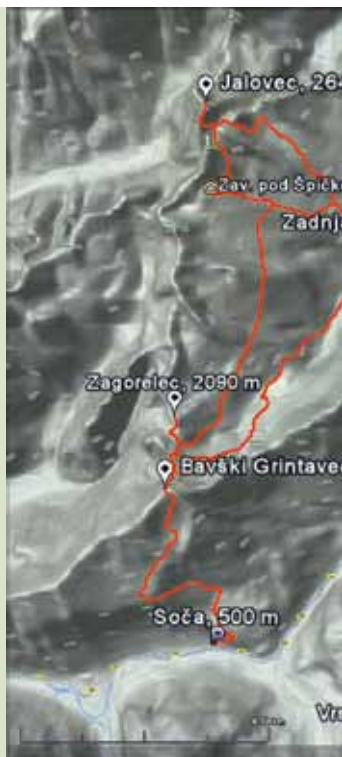
Andrej Stritar: Gore nad Sočo. Sidarta, 2006.

Vladimir Habjan: Manj znane poti slovenskih gora. Sidarta, 2009.

Zemljevida

Trenta, 1 : 25.000, PZS; Julijske Alpe, 1 : 50.000, Sidarta.

ZEMLJEVID:
ANDREJ STRITAR

Korita reke Soče FOTO: OTON NAGLOST

Trentarski hlev, v ozadju Triglav FOTO: DAN BRIŠKI

Opisi

Bavški Grintavec, 2347 m, iz vasi Soča

Bavški Grintavec je značilna trentarska gora z izjemno strmimi in visokimi pobočji, ki se dvigajo proti vrhu iz Bavšice, Trente in Zadnje Trente. Vršna glava je skalnata, z nje se spuščajo trije grebeni: severni strmo prepada do Kanskega prevala, 2030 m, kjer se preko nekaj vmesnih vrhov pripenja na greben Pelcev, severovzhodni se prek Velikih vrat, 1794 m, nadaljuje z grebenom Zapotoškega vrha, 1941 m, Srebrnjaka, 2100 m, in Trentskega Pelca, 2109 m, jugozahodni pa se čez številne manj znane vzpetine konča z ošiljenim Svinjakom, 1637 m, nad Bovško kotlino. Zaradi osamljene lege je Bavški Grintavec odličen razglednik, saj nima blizu nobenega pravega tekmeca, ki bi mu jemal veljavo. Na vrh peljejo celo tri označene poti, iz Zadnje Trente, Bavšice in Soče. Zaradi velike relativne višine pobočij je njihova prva značilnost izredna dolžina, poti iz Bavšice in Zadnje Trente sta tudi tehnično zelo zahtevni, pot iz Soče, sicer brez izrazitejših težav, pa je verjetno ena najnapornejših označenih poti sploh v naših gorah. Premagati

Neskončno visoka južna pobočja Bavškega Grintavca FOTO: OTON NAGLOST

moramo več kot 1800 metrov povečini strmega vzpona, poleg tega je pot ves čas obrnjena proti jugu in jo v vročih poletnih dneh resno odsvetujemo. Ne glede na njen peklenski sloves pa ob primernih vremenskih okoliščinah pot iz Soče predstavlja zelo zanimiv gorniški podvig.

Zahtevnost: Zahtevna označena pot. Zelo dolga in naporna tura, ki zahteva odlično kondicijo. Tehnično najlažji pristop na Bavški Grintavec, v pečevju pod vrhom, kjer si ponekod pomagamo tudi z rokami, je skala močno krušljiva. S seboj moramo vzeti veliko vode.

Nadmorska višina: 2347 m

Višina izhodišča: 500 m

Višinska razlika: 1847 m

Izhodišče: Vas Soča. Približno 250 m od središča vasi v smeri Trente je ob cesti kapelica, kjer je začetek poti (manjše parkirišče). (WGS84: 46,342376, 13,669718).

Časi: Soča–Planina nad Sočo 2.30 ure

Planina nad Sočo–Bavški Grintavec 3.30 ure

Vzpon 6 ur

Sestop 4 ure

Skupaj 10 ur

Sezona: Junija, ko so dnevi dolgi in še ni prevročje, ter v zgodnji jeseni. V visokem poletju se vzponu po tej poti vsekakor izognimo.

Opis: Takoj od izhodišča se prijetno speljana steza začne dvigati skozi senčnat gozd; ponekod nam vzpon olajšajo skalnate stopničke. Po slabi uri pridemo na obsežno travnato teraso, kjer leži zapuščen zaselek Lemovje, 856 m. Čez travnike se pot ponovno potopi v gozd, postane strmejša, po 300 m vzpona pa zavije odločno levo. Začne se razgledno prečnje strmega, travnatega pobočja Požar pod Kolom, 1924 m, ki nas ob širnih razgledih pripelje na Planino nad Sočo, 1400 m, kjer je slikovita lovska koča. S planine se pot usmeri desno proti severovzhodu, postane slabo uhojena in se začne strmo vzpenjati čez trave in skozi macesnove gaje po pobočju, ki se imenuje Predolina. Kasneje pride do ruševja in kmalu doseže pusto skalnato dolino med Malim Grintavcem, 2282 m, in Kolom. Svet se odpre, tu zagledamo tudi vršno, skalnato zgradbo Bavškega Grintavca, ki pa je še kar daleč. Pod njo so obsežna melišča, vzpon čeznje pa je naporen in nekoliko monoton. Vršno pečevje premagamo skozi plitvo grapo, plezanje ni težavno, zaradi hude krušljivosti pa vendarle zahteva popolno pozornost. Nad grapo kmalu dosežemo vrh Bavškega Grintavca.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.

2 Bavški Grintavec, 2347 m, iz Zadnje Trente

Med potmi, ki peljejo na Bavški Grintavec, je pot iz Zadnje Trente preko planine Zapotok in Kanskega prevala tehnično najzahtevnejša. Zasanjani zatrep doline, v katerem se nahaja planina z napol razrušenim stanom, prekrita z bujno travo, ki jo namaka živahni potoček, je eden najslikovitejših kotičkov Julijskih Alp. Prava trentarska divjina, trpka in topla obenem! Nad planino se dviga osamljeni vrh Bavškega Grintavca, ki na to stran kaže svoj najodličnejši obraz. Nanj bomo splezali po severnem grebenu, po katerem je speljana drzna ferata.

Zahtevnost: Zelo zahtevna označena pot. Do Kanskega prevala razen v grapah pod planino Zapotok ni večjih težav, ferata, ki pelje po severnem grebenu vrh, pa je ena najzahtevnejših v slovenskem delu Julijskih Alp. V najtežjih odstavkih je skala dokaj solidna, sicer pa je Bavški Grintavec zelo krušljiva gora, zato terja vzpon veliko previdnosti in gorniške izkušenosti. Tura je tudi zelo dolga in naporna.

Nadmorska višina: 2347 m

Višina izhodišča: 962 m

Višinska razlika: 1385 m

Izhodišče: Od Koče pri izviru Soče se peljemo kaka 2 km po makadamski cesti čez most do večjega parkirišča v bližini domačije Flori (WGS84: 46,40436, 13,710187).

Časi: Izhodišče–planina Zapotok 1.45 ure
Planina Zapotok–Bavški Grintavec 3.15 ure
Vzpon 5 ur

Sestop 3.30 ure

Skupaj 8.30 ure

Sezona: Od julija do konca septembra.

Opis: Od izhodišča gremo po cesti, zaprti za promet, desno od širokega prodišča Suhega potoka, ki ga kmalu prečkamo. Na nasprotnem bregu nadaljujemo po prijetni stezi skozi gozd skoraj po ravnem do razcepa poti, kjer zavijemo desno čez prodišče strmo v breg. Mimo lesenega križa se strmo dvigamo po zaraslem pobočju, pri čemer s pomočjo jeklenic prečkamo nekaj grap. Čez čas se strmina unese in skozi gozd dosežemo travnike planine Zapotok, 1385 m, na kateri stoji podirajoči se stan, v katerem se da za silo tudi prenočiti. Na planini je stalen potoček, zadnja voda na poti. Nadaljujemo v levo (južna) pobočja in se zmerno strmo dvigamo skozi redki macesnov gozd, dokler pot ne doseže prostranih travnatih pobočij v bližini

Velikih vrat, 1794 m, sedla med Bavškim Grintavcem in Zapotoškim vrhom, 1941 m. Pot začne zavijati v polkrogu desno pod vršnim čokom Bavškega Grintavca do razpotja, kjer gre levo lažja pot na vrh, po kateri bomo sestopili. Naša pot preči obširna melišča nekaj časa skoraj po ravnem, nato pa se začne strmo dvigati proti Kanskemu prevalu, 2030 m, sedlu med Bavškim Grintavcem in Šmihelovcem, 2108 m. Tik pod sedlom zavije levo navzgor po nagnjeni gredini do manjše škrbine, kjer je vstop v plezalno pot.

Ob jeklenicah plezamo po strmi steni, sledi prečnica desno v popolni navpičnici. Naslednji metri so ključni: z jeklenico in skobami zavarovana prečnica levo navzgor je celo rahlo previsna, izpostavljenost je popolna. Više se stena rahlo položi, kmalu dosežemo ozek, izpostavljen greben, po katerem splezamo do širše grebenske rame. Tu se z leve priključi lažja varianta poti, ki jo bomo uporabili pri sestopu. Nad ramo pridemo v močno krušljivo ostenje; skozi ozek skalni preduh in po dobro zavarovanem žlebu napredujemo po poličastem sistemu v osrčje severne stene. Ob vse bolj pičlih varovalih plezamo navzgor skozi žlebove, čez zagruščene police, nato pa se kar naenkrat znajdemo na razglednem vrhu.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona. Na grebenski rami zavijemo desno navzdol po strmi stenski pregradi na melišča in po njih do stika s potjo vzpona.

3 Velika Tičarica, 1892 m

Južno nad Spodnjo Trento je razpotegnjen dolg greben zanimivih vrhov, od Plaskega Kuka, 2038 m, preko Travnika, 2256 m, in Plaskega Vogla, 2348 m, do Velikega Špičja, 2398 m, ter naprej do Prehodavcev. Vzponi nanje so s trentarske strani zelo dolgi, nekateri so tudi dokaj zahtevni, markiranih poti ni, razen na Lepo Špičje s Prehodavcev ali iz Doline Triglavskih jezer. Pod grebeni Plaskega Kuka in Plaskega Vogla leži prostrana, delno travnata, delno gozdnata zelena planjava, izdolbena v plitvo dolino. Na njenem robu je niz z ruševjem poraslih vzpetin, ki strmo prepadajo v Trento; najvišja med njimi je Velika Tičarica, pomemben pa je še gologlavi in razgledni Čisti vrh, 1875 m. Na zahodnem robu planjave, nad dolino Vrsnik, se na lepem položaju postavlja Vas na Skali, kjer še stalno živijo ljudje, veliko pa je tudi počitniških hišic. Čeprav označenih poti v tem področju ni, si z malo orientacijskega občutka lahko privoščimo neoznačen vzpon na Veliko Tičarico. Tura je priporočljiva predvsem jeseni, ko v zlati preobleki zažarijo macesni.

Zahtevnost: Nezahtevna neoznačena pot. Na turi hodi-mo malo po gozdnih cestah, več po slabo shojenih stezi-cah, vendar se z malo pazljivosti in občutkom za orienta-cijo lahko izognemo večjemu lomastenju skozi ruševje. V meglenem se ture ne lotevajmo!

Nadmorska višina: 1892 m

Višina izhodišča: 980 m

Višinska razlika: 912 m

Izhodišče: Iz vasi Soča peljemo po asfaltirani cesti skozi Vrsnik do Vasi na Skali, približno 6 km. Pri odcepu prve ceste, ki je zaprta z zapornico, je naše izhodišče; na ovinku v bližini je manjše parkirišče. (WGS84: 46,34024, 13,7103).

Časi: Izhodišče–Velika Tičarica 3 ure

Sestop 2 uri

Skupaj 5 ur

Sezona: Od maja do prvega snega novembra.

Opis: Slabe četrte ure gremo po cesti za zapornico, pri možicu pa zavijemo levo skozi gozd zopet do ceste. Sedaj jo samo prečkamo in nadaljujemo po stezici skozi gozd navzgor po dolini Dol pod Plazmi. Prijetni vzpon spremlja živahen potoček. Steza nato zavije levo in zopet pripelje do ceste. Nadaljujemo kar po njej in v nekaj širokih ključih dosežemo travnike planine V Plazeh, 1548 m. Tam, kjer cesta oz. kolovoz zavije odločno desno proti vzhodu, poiščemo v travi skromno stezico, ki se usmeri v redek gozd in se začne dvigati po pobočju Utro. Čeprav je komaj vidna, ji vseeno lahko sledimo. Počasi začne zavijati v desno in nas pripelje do škrbine, porasle z gostim ruševjem, vzhodno od vrha Velike Tičarice. Levo z malo iskanja najdemo prehod skozi rušje in se kmalu povzpne na razgledni vrh.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona. Lahko pa si privoščimo še majhen ovinek, s katerim popestrimo turo. Priporočimo ga lahko le spretnim stezosledcem, sicer nam neprijetno lomastenje skozi rušje ne uide. Z vrha se vrnemo na škrbino, nato pa med ruševjem iščemo prehode pod Šnito, 1803 m, do golega in zelo razglednega Čistega vrha, 1875 m, ki se dviga nad Trebiškim dolom. Z njega sestopimo po dobri poti do kolovoza, ki nas kmalu pripelje nazaj na planino V Plazeh. Naprej sestopimo po poti vzpona.

Velika Tičarica in Bavški Grintavec nad Spodnjo Trento FOTO: OTON NAGLOST

4 Zagorelec, 2090 m

Zagorelec nad Trento so pravi eldorado za ljubitelje brezpotij, za tiste, ki si pot najraje najdejo sami, brez pomoči markacij in umetnih varoval. Vendar je treba pripomniti, da je precejšnja večina trentarskih brezpotnih ciljev zelo zahtevna, zato poleg dobrega občutka za orientacijo potrebujemo tudi veliko fizične kondicije in kar nekaj plezalskih sposobnosti. Za naš vodniček smo izbrali lahko dostopni brezpotni Zagorelec, ki se dviga nad zatrepom Zadnje Trente severno od Bavškega Grintavca. Vsi njegovi sosedi, ki se nizajo v skupnem grebenu od Kanskega prevala, 2030 m, do Pelca nad Klonicami, 2442 m, so bistveno zahtevnejši. Ob vzponu na Zagorelec pa bomo prehodili še pot, ki povezuje Kanski preval z Rutarsko Trento, 1732 m, oz. s potjo, ki pelje iz Zadnje Trente na Jalovec. Pravo vzdušje trentarskih gora bomo na tej poti užili v zvrhani meri!

Zahtevnost: Zahtevna označena pot, vzpon na vrh Zagorelca pa je nezahtevno brezpotje. Pri prečenju pod Pelci je steza slabše razvidna, markacije redke, zato je potrebno veliko pozornosti in pazljivosti. V megli turo vsekakor odsvetujemo. Pozor – kače!

Nadmorska višina: 2090 m

Višina izhodišča: 962 m

Višinska razlika: 1128 m

Izhodišče: Od Koče pri izviru Soče se peljemo kaka 2 km po makadamski cesti čez most do večjega parkirišča v bližini domačije Flori (WGS84: 46,40436, 13,710187).

Časi: Izhodišče–Kanski preval 3.45 ure

Vzpon in sestop z Zagorelca 1 ura

Prečenje do Rutarske Trente 2.30 ure

Sestop do izhodišča 1.15 ure

Skupaj 8–8.30 ure

Sezona: Od julija do konca septembra.

Opis: Od izhodišča do Kanskega prevala gremo čez planino Zapotok po poti, ki je opisana pri izletu št. 2. Prevala niti ne dosežemo, ampak se že malo pred odcepom poti na Bavški Grintavec usmerimo po markirani poti, ki zavije ostro desno po pobočju navzdol. Kmalu nato smo pod vpadnico sedla Čez Lužo, 1986 m; če se odločimo za vzpon na Zagorelec, tu zapustimo markirano pot in se po vidni stečini v kratkem povzpemo do sedla, kjer je naloženih veliko skalnih balvanov. Onstran sedla malo sestopimo v zakraselo travnato kotanjo, iz katere se brez poti povzpemo desno po skrotju na neizravno sedelce. Sledi še kratek in privlačen

Zagorelec nad Zadnjo Trento FOTO: PETER STRGAR

vzpon levo po ozkem grebenu do bližnjega vrha. Z Zagorelca se čez Lužo vrnemo do markirane poti po smeri vzpona.

Po njej še malo sestopimo, ko pa se pod stenami Zagorelca jasno vidna (nemarkirana) pot usmeri navzdol proti Zapotoku, gremo po slabše vidni stezici levo navzgor. Sledimo označbam preko nekaj grap do roba velike, divje grape, ki se z vrha Zagorelca globoko spušča proti Zapotoku. Po zagruščenem žlebu sestopimo v grapo, na drugi strani pa ob jeklenicah dosežemo začetek širne travnate poljane Za Razorcem. Čez valovito poljano gre komaj vidna pot nekaj časa rahlo navzdol, nato pa se zmerno dviga proti ozki, izpostavljeni polici Prehodec, ki omogoča prehod v naslednjo poljano Srednjico. Izpostavljenosti na Prehodcu zaradi gostega ruševja niti ne občutimo, pot pa se nadaljuje čez ozko grapo in se enakomerno vzpenja čez Srednjico v smeri Konja, travnate vzpetine v spodnjem delu vzdolnega grebena Velikega Pelca, 2388 m. S Konja sestopimo skoraj 200 m po ozki, vijugasti in zelo izpostavljeni stezici, kjer bi bila kaka jeklenica zelo zaželeno. Tako sestopimo v zadnjo travnato planjavo na poti, po kateri v rahlem vzponu kmalu naletimo na stezo, ki iz Zadnje Trente pelje na Jalovec. Po njej skozi gozd sestopimo do izhodišča.

Robata lepota Jalovca nad Trento FOTO: LUKA OVČAR

5 Jalovec, 2645 m

Neprekosljivi lepotec slovenskih gora ima veliko nazivov, ki skušajo čim bolj nazorno orisati njegovo izjemno postavo "fanta od fare". "Gora – kristal" pa ima še eno značilnost, ki jo imajo sicer številni vrhovi, je pa prav pri Jalovcu zelo poudarjena: s katerekoli strani ga pogledamo, nam pokaže drugačen obraz, kot da ne bi šlo za isto goro. Najbolj znana in značilna je seveda podoba iz Tamarja ali s Slemenove špice, nič manj privlačni, a čisto drugačni pa so obrazi iz Trente, Koritnice, sedla Čez Brežice pod Plešivcem v Loški steni ali z grebena Pelcev. Vse te podobe kažejo, da je Jalovec res izjemna gora, zato ni čudno, da je tako privlačen cilj za domače in tuje gornike. Ker so pristopi nanj dolgi in zahtevni, kot se za takega velikana tudi spodobi, je lovorika, ki si jo bomo priborili, še toliko slajša. Največ planincev se napoti na Jalovec z južne strani, z Vršiča ali iz Zadnje Trente.

Zahtevnost: Zelo zahtevna označena pot. Vzpon na Jalovec s katerekoli strani je resna, dolga in tehnično zahtevna tura. Pri vzponu iz Zadnje Trente moramo najprej premagati dolga in strma poraščena pobočja skoraj do Jalovške škrbine, nato strmo steno Goličice, pobočja nad Loškim žlebom in ostri, izpostavljeni vršni

greben. Sestopili bomo mimo Zavetišča pod Špičkom, 2064 m. Naporna tura zahteva izkušenega in vzdržljivega gornika!

Nadmorska višina: 2645 m

Višina izhodišča: 962 m

Višinska razlika: 1683 m

Izhodišče: Od Koče pri izviru Soče se peljemo kaka 2 km po makadamski cesti čez most do večjega parkirišča v bližini domačije Flori (WGS84: 46,40436, 13,710187).

Koča: Zavetišče pod Špičkom, 2064 m, stoji visoko nad Zadnjo Trento, na široki planjavi med Pelci in Jalovcem. Po domače ga kličemo kar Špička. Koča ima 20 skupnih ležišč (tudi zimsko sobo!) in je odprta od julija do konca septembra. Upravlja jo PD Jesenice, mobilni telefon 041 543 039.

Časi: Izhodišče–Rutarska Trenta 2 uri

Rutarska Trenta–vstop v steno Goličice 1.30 ure

Vstop v steno–Jalovec 2.30 ure

Vzpon 6 ur

Sestop 4 ure

Skupaj 10 ur

Sezona: Od julija do konca septembra.

Opis: Pri smernih tablah zavijemo na desno pot, ki čez lep travnik zavije v gozd in se začne v ključih strmo vzpenjati. Po uri in pol napetega vzpona pridemo do razpotja, kjer gremo po desni poti (leva gre direktno na Špičko) do novega razpotja (stik s potjo z Vršiča) v bližini lovske kočice. Od lovske kočice se še krajši čas vzpenjamo skozi gozd, ki postaja vse redkejši, nadomeščajo pa ga ruševje in travniki. Svet se vse bolj odpira, pred nami zraste mogočna vršna glava Jalovca, desno od nje pa jasno vidna Jalovška škrbina, 2117 m. Dvigamo se proti njej med skalnimi balvani, vendar pot proti Jalovcu zavije levo že prej in ne doseže škrbine. Čez skalovje in melišče vstopimo v steno Goličice, 2394 m; spodnji del je skoraj nezavarovan, zato zahteva veliko pazljivosti, posebno kar spodobno izpostavljena prečnica po policah, posutih s kamenčki. Nato pot zavije naravnost navzgor po odprti steni, zavarovana pa je pretežno samo s klini, tako da samovarovanje ni možno. Po zanimivem plezanju dosežemo lijakasto melišče, kjer so v zgodnji sezoni lahko obsežna snežišča, in se po njem naporno povzpemo do grebenčka, kjer nam pod nogami zazija hladni prepad znamenitega Ozebnika med Jalovcem in Goličico. Napredujemo po zagruščenem svetu čez neizrazito ramo in malo navzdol na Jezerca, do stika s potjo, ki pripelje s Špičke. Tu se odpre drugi drzni pogled skozi Loški žleb v globine Koritnice. Sledimo široki gredini nad žlebom, nato se ob jeklenicah usmerimo desno v širok, plitev žleb, po katerem priplezamo na Jalovčev greben. Nadaljnja pot po ozkem in izpostavljenem grebenu je lepotni višek te veličastne ture. Kmalu potem, ko se nam z leve priključi pot iz Tamarja čez Kotovo sedlo, dosežemo vrh najlepše slovenske gore.

Sestop: Sestopimo lahko po poti vzpona, priporočljiveje pa se je vrniti mimo Zavetišča pod Špičkom. Z vrha sestopimo do Jezerc po poti vzpona. Tu zavijemo desno, pot preči izpostavljeno ostenje Velikega Ozebnika, 2483 m, nato pa se strmo spusti v zagruščen kotel ter se malo dvigne do gostoljubnega zavetišča. Od tod se po nezahtevni in dobro označeni stezi spustimo do Rutarske Trente in naprej do stika s potjo vzpona, po kateri se vrnemo do izhodišča.

Masiv Pihavca nad Zadnjico, vrh je poprhan s snegom. FOTO: OTON NAGLOST

Pihavec, 2419 m

Pihavec je značilna trentarska gora. Visoko nad dolino Zadnjice se pne s strmimi, delno poraščenimi, delno skalnatimi pobočji in z Zadnjiškim Ozebnikom, 2083 m, tvori veličastno kuliso te tihe doline, kjer na koncu kipita v nebo Kanjavec, 2569 m, in prvak gorstva Triglav, 2864 m. Privlačnejši obraz kaže Pihavec proti severu, kjer se nad obsežnimi melišči dviga vršna skalna glava, ki lahko s sosednjo Šplevto, 2224 m, malo spominja na nenadkriljivo podobo Jalovca nad Tamarjem. Kljub bližnjim Kriškim podom in kratkemu dostopu od udobnega Pogачnikovega doma pa je Pihavec v primerjavi s svojimi sosedi Razorjem, 2601 m, Križem, 2410 m, Stenarjem, 2591 m, in Bovškim Gamsovcem, 2392 m, bistveno manj obiskan. Mi ga bomo obiskali po izredno slikoviti in udobno speljani mulatjeri iz Zadnjice na Kriške pode, na vrh pa bomo prišli čez melišča in splezali čez kratek, zavarovan skalni odstavek pod škrbino Čez Kamen, 2331 m.

Zahtevnost: Do Kriških podov nezahtevna označena pot, na vrh Pihavca zelo zahtevna označena pot (zelo zahteven je le kratek odstavek). Tura je dolga, ker moramo premagati veliko višinsko razliko, vendar je mulatjera na Kriške pode

Jesensko tihožitje pod Pihavcem FOTO: DAN BRIŠKI

speljana tako spretno, da je vzpon po njej pravi užitek. Tudi pokrajinsko gre za eno najlepših poti v naših gorah!

Nadmorska višina: 2419 m

Višina izhodišča: 690 m

Višinska razlika: 1729 m

Izhodišče: Parkirišče na začetku ceste v Zadnjico. Dobra cesta pelje tudi do večjega parkirišča Na placu, kjer se odcepi pot na Kriške pode; vožnja po njej je prepovedana, zato tvegamo kazen, če se pripeljemo do sem. Šele od tod naprej je cesta zaprta z zapornico (WGS84: 46,383884, 13,774034).

Koča: Pogačnikov dom na Kriških podih, 2050 m, je postavljen na zelo razglednem kraju na robu kraške planote Kriških podov in je viden že iz doline. Odprt je v poletnih mesecih, ima 37 postelj v sobah, 30 na skupnih ležiščih in 16 ležišč v stalno odprti zimski sobi, mobilni telefon 051 221 319.

Časi: Izhodišče–Kriški podi 4.30 ure

Kriški podi–Pihavec 1.15 ure

Vzpon 5.45 ure

Sestop 4 ure

Skupaj 9–10 ur

Sezona: Od julija do konca septembra. V zgodnji sezoni so na meliščih pod Pihavcem lahko strma snežišča.

Opis: Od izhodišča Na placu gremo po levi cesti, ki je zaprta z zapornico, do četrtrt ure oddaljene spodnje postaje tovarne žičnice na Pogačnikov dom. Udobna mulatjera zavije v gozd in se vztrajno dviga nad hudournikom Belega potoka, ki

šumlja v globeli. Pod previsnimi spodmoli gre pot čez grapo, ki se spušča z Goličice, 2108 m, preči izpostavljeno peščeno polico (jeklenica) in skozi gozd pripelje do lesene kapelice. Kmalu prečkamo glavno grapo ter se približamo stenam Šplevte in Pihavca. Med celotnim vzponom lahko občudujemo širne razglede na Trento in gore nad njo. Ko pridemo iz gozda na odprta pobočja, se zelenje počasi umakne skalnatemu, skrotastemu svetu. Mimo dobrega studenca (kmalu za njim se desno odcepi pot do Spodnjega Kriškega jezera) se v ključih povzpne do križišča, od koder je do Pogačnikovega doma le še nekaj minut.

Od doma gremo za oznakami proti Vratom, kmalu pa nas napis na skali usmeri desno proti Pihavcu. Dokaj zložno prečimo obširna melišča, dokler se pot strmo ne usmeri proti skalnemu kotu, kjer s pomočjo jeklenice in skob preplezamo navpičen prag. Nad njim se vzpenjamo ob jeklenici po zagruščeni grapi do škrbine Čez Kamen. S škrbine zavije pot desno, na južna pobočja gore in po skrotastem pobočju kmalu pripelje na vrh Pihavca.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.

7 Zadnjiški Ozebnik, 2083 m

Čokati, osamljeni vrh s strmimi skalnatimi in travnatimi pobočji se dviga visoko nad dolino Zadnjice in tvori njeno južno obzidje. Od masivov Kanjavca in Lepega Špičja ga ločita globeli Zadnjiškega dola na jugovzhodu in Trebiškega dola na jugozahodu. Prehod med njima je na sedlu Čez Dol, 1632 m, od koder se po neoznačeni stezi najlažje povzpne na vrh Zadnjiškega Ozebnika. Tam je njegova šibka točka, sicer so ostala pobočja zelo težko prehodna. Pristni trentarski značaj gore izkazuje divja grapa Kloma, skozi katero po dežju bučijo številni slapovi. Kloma se z vršnega grebena spušča prav do stika Zadnjice s Trento in je dobro vidna s ceste v dolini. Vzpon na Zadnjiški Ozebnik je zelo priporočljiv, čeprav nanj ni označene poti. Vrh slovi po sijajnem razgledu, podoba Triglava je z njega nekaj čisto posebnega.

Zahtevnost: Nezahtevna označena pot do sedla Čez Dol, naprej do vrha nezahtevna neoznačena steza. Zaradi kar spoštljive višinske razlike, ki jo moramo premagati, je tura dokaj naporna.

Nadmorska višina: 2083 m

Višina izhodišča: 690 m

Pogled z Luknje: desno Zadnjiški Ozebnik, levo Vršac, med njima zadaj Vel. Špičje. FOTO: OTON NAGLOST

Višinska razlika: 1393 m

Izhodišče: Parkirišče na začetku ceste v Zadnjico. Dobra cesta pelje tudi do večjega parkirišča Na placu, kjer se odcepi pot na Kriške pode; vožnja po njej je prepovedana, zato tvegamo kazen, če se pripeljemo do sem. Šele od tod naprej je cesta zaprta z zapornico (WGS84: 46,383884, 13,774034).

Časi: Zadnjica–Čez Dol 2.45 ure

Čez Dol–Zadnjiški Ozebnik 1.15 ure

Vzpon 4 ure

Sestop 3 ure

Skupaj 7 ur

Sezona: Od začetka junija do pozne jeseni. Junija so v Zadnjiškem dolu možna snežišča, ki pa ne predstavljajo resnejše ovire.

Opis: Napotimo se po cesti skozi Zadnjico, ob sijajnih pogledih na njene gorske velikane. Na koncu doline, na Utru, pridemo do razpotja, kjer gre levo pot na Dolič in Luknjo, mi pa zavijemo desno v smeri Prehodavcev. Ko prekoračimo dva hudournika, kjer pogosto teče voda, se začne pot počasi dvigati v Zadnjiški dol med Vrščacem, 2194 m, na levi in Zadnjiškim Ozebnikom na desni. Skozi gozd kmalu dospemo do stalnega studenčka s klopco, kjer je prijetno počivališče. Nad studencem postane steza strmejša in se vije po meliščih do sedla Čez Dol, 1632 m. Tu se najprej levo odcepi pot na Prehodavce, mi nadaljujemo naravnost v smeri Trebiškega dola, čez nekaj deset metrov pa se pri možicu desno odcepi skromna

stezica, ki pelje na naš cilj. Pot gre sprva desno skozi visoke trave med grmičevjem in posameznimi macesni, nato se strmeje povzpne med ruševjem do plitve, zagruščene dolinice, po kateri dosežemo vršni greben. Pri orientaciji nam pomagajo možici. Na razglednem grebenu postane steza razvidnejša in nas v četrh ure pripelje na vrh.

Sestop: Sestopimo lahko po poti vzpona, lahko pa se odločimo za malo daljši sestop skozi Trebiški dol in tako v celoti obkrožimo masiv Zadnjiškega Ozebnika. Z vrha se vrnemo na sedlo Čez Dol, kjer zavijemo desno in se začnemo spuščati po lepi mulatjeri, ki se udobno vije skozi Trebiški dol mimo zapuščenih planin Trebiščine in Lepoča do makadamske ceste, po kateri pridemo do glavne ceste v Trenti. Do izhodišča se moramo seveda vrniti po asfaltni cesti, kar pomeni pol ure hoje, če smo pustili avto na začetku Zadnjice, ali 20 minut več, če nas vozilo »ilegalno« čaka Na placu.

Najvišja stena slovenskih gora; somrak se spušča nad severno steno Kanjavca. FOTO: DAN BRIŠKI

8

Kanjavec, 2569 m

Lahko bi rekli, da ima Kanjavec smolo: kljub temu da je najvišji med trabanti očaka Triglava, da ima 1500 metrov visoko severno steno, najvišjo v naših Alpah, da se nahaja v bližini triglavskih romarskih poti in da ima celo dva enako visoka vrhova, ostaja bolj poredko obiskana gora. Vzrok je bržkone v tem, da si želijo triglavski romarji, ki trumoma hodijo čez prelaz Hribarice dober streljaj od Kanjavčevega vrha, čim prej priti v Dolino Triglavskih jezer. Redki med njimi spotoma obležejo še Kanjavec. Med turnimi smučarji pa je zelo číslan; z njegovega vrha lahko ob ugodnih snežnih razmerah prismočamo po več različnih smereh prav do Bohinja. Kot samostojen gorniški cilj je Kanjavec kar krepak zalogaj. Najzanimivejši pristop je iz Zadnjice po stari, zavarovani poti čez Komar na Dolič, od tam pa po severovzhodnem pobočju do vrha. Če se vrnemo v dolino čez Prehodavce, naredimo prečenje gore, sijajno turo, ki nas bo gotovo utrudila, toda zadovoljstvo z opravljenim podvigom bo brezmejno!

Zahtevnost: Zelo zahtevna pot čez Komar, naprej do Doliča nezahtevna, prečenje vrha Kanjavca zahtevna in sestop s Prehodavcev nezahtevna označena pot. Zaradi izredne višinske razlike, ki jo moramo premagati, se ture lotimo fizično odlično pripravljene.

Nadmorska višina: 2569 m

Višina izhodišča: 690 m

Višinska razlika: 1879 m

Izhodišče: Parkirišče na začetku ceste v Zadnjico. Dobra cesta pelje tudi do večjega parkirišča Na placu, kjer se odcepi pot na Kriške pode; vožnja po njej je prepovedana, zato tvegamo kazen, če se pripeljemo do sem. Šele od tod naprej je cesta zaprta z zapornico (WGS84: 46,383884, 13,774034).

Koči: Zasavska koča na Prehodavcih, 2071 m, se nahaja zahodno od Kanjavca na začetku Doline Triglavskih jezer. Upravlja jo PD Radeče, oskrbovana je v poletnih mesecih. Ima 39 postelj in 16 ležišč v zimski sobi, mobilni telefon 050 614 781. Tržaška koča na Doliču, 2151 m, leži v kotanji med Kanjavcem, 2569 m, in Šmarjetno glavo, 2358 m. Upravlja jo PD Gorje, odprta je v poletnih mesecih. Ima 93 postelj v sobah, 51 na skupnih ležiščih ter 16 ležišč v stalno odprti zimski sobi, mobilni telefon 050 614 780.

Časi: Izhodišče–Dolič 4.30 ure

Dolič–Kanjavec 1.30 ure

Vzpon 6 ur

Sestop 4–5 ur

Skupaj 10–11 ur

Sezona: Od julija do srede septembra.

Opis: Po cesti skozi Zadnjico do razpotja v zatrepu doline, kjer se desno odcepi pot na Prehodavce, levo pa na Luknjo in Dolič. Slednja se iz ceste preobrazi v udobno mulatjero, ki gre čez most in krajši čas skozi gozd, nato pa navzgor po

Kanjavec z Luknje FOTO: OTON NAGLOST

travnatem pobočju. Kmalu uzremo na skali skromen napis »Komar«, ki pokaže v desno. Sledimo stezici, ki prekorači potoček, nato pa se začne kar strmo dvigati proti kapelici v steni; do nje pridemo ob jeklenici, po stopnicah in skobah. Tu se začne resnejši del vzpona: ob jeklenicah plezamo desno po zelo strmem skalovju, po izpostavljenih policah navzgor do grape z značilnim zagozdenim balvanom. Skozi grapo se povzpnejo po klinih mimo balvana, malo naprej pa jo zapustimo v desno po ozki polici, zavarovani z jeklenico. Sledi strmo plezanje navzgor, nato pa levo po zelo izpostavljeni polici nazaj v grapo. Po njej ob varovalih še malo navzgor, nato pa jo zapustimo v levo po slikoviti, izpostavljeni polici, ki nas pripelje v manj strm svet, kjer se težave umirijo. Pot nekaj časa vijuga skozi ruševje in grmovje, višje pa preide na travnato skalnato pobočje tik pod stenami Kanjavca. Tu zavije v levo in se po skrotastem, delno zagruščenem pobočju priključi mulatjeri, ki smo jo zapustili v Zadnjici. Po njej se še slabo uro dvigamo do Koče na Doliču, 2151 m. Od kočice gremo za označbami proti zahodu, pot se strmo dviga po skalnatem svetu skozi neizravno dolinico. Višje zavije rahlo levo, svet je čedalje bolj razbit in zagruščen. Prečkamo manjše melišče, čez skalno zaporo splezamo s pomočjo jeklenice, kmalu zatem pa dosežemo prostorni in razgledni zahodni vrh Kanjavca, kjer je skrinjica z vpisno knjigo.

Sestop: Sestopimo do sedelca med obema vrhovoma, od tod pa levo, precej strmo navzdol čez zagruščene skalnate dolce do stika s potjo, ki pripelje z Doliča preko Hribaric. Po njej navzdol do Zelenega jezera ter desno do Rjavega jezera (zelo neposrečno ime za to izjemno bistro jezero!) in rahlo navzgor do Zasavske kočice na Prehodavcih, 2071 m. Od kočice po lepi mulatjeri sestopimo do sedla Čez Dol, 1632 m, in se skozi Zadnjiški dol vrnemo do izhodišča v Zadnjici.

9 Triglav, 2864 m

O Triglavu skoraj ne bi mogli napisati več ničesar, kar našim planincem ne bi bilo dobro znano. Tu moramo le poudariti, da je pristop iz Trente oz. Zadnjice “najvišji” med številnimi, ki jih ponuja prvak slovenskih gora. Gigantska pobočja Triglava nad Zadnjico so enkrat višja od njegove znamenite Severne stene nad Vrati. Skoraj 2200 višinskih metrov moramo pregristi po sicer večinoma udobni poti, toda – ta vzpon vsekakor ni mačji kašelj! Dandanes številni dobro trenirani gorniki opravijo turo v enem dnevu, manj pripravljenim pa toplo priporočamo prenočevanje na Doliču.

Zahtevnost: Od izhodišča čez Dolič do vstopa v ostenje vršne glave Triglava nezahtevna, naprej do vrha zelo zahtevna označena pot (predvsem kratek odstavek do Triglavske škrbine, 2650 m).

Nadmorska višina: 2864 m

Višina izhodišča: 690 m

Višinska razlika: 2174 m

Izhodišče: Parkirišče na začetku ceste v Zadnjico. Dobra cesta pelje tudi do večjega parkirišča Na placu, kjer se odcepi pot na Kriške pode; vožnja po njej je prepovedana, zato tvegamo kazen, če se pripeljemo do sem. Šele od tod naprej je cesta zaprta z zapornico (WGS84: 46,383884, 13,774034).

Koča: Tržaška koča na Doliču, 2151 m, leži v kotanji med Kanjavcem, 2569 m, in Šmarjetno glavo, 2358 m. Upravlja jo PD Gorje, odprta je v poletnih mesecih. Ima 93 postelj v sobah, 51 na skupnih ležiščih ter 16 ležišč v stalno odprti zimski sobi, mobilni telefon 050 614 780.

Časi: Izhodišče–Dolič 4.30 ure

Dolič–vrh Triglava 2.30 ure

Vzpon 7 ur

Sestop 4.30–5 ur

Skupaj 12 ur

Sezona: Od julija do srede septembra.

Opis: Od izhodišča gremo po cesti skozi Zadnjico do razpotja na koncu doline. Zavijemo levo po široki mulatjeri, ki pelje po mostu čez potok, nato pa zavije v gozd. Iz gozda se začne mulatjera vztrajno dvigati v serpentinah po strmem pobočju, visoko nad grapo Korit, ki se spušča z Luknje. Mimo klopce pridemo do razpotja, kjer gre naravnost pot na Luknjo, naša pa zavije ostro v desno. Pot začne prečiti in se obenem v serpentinah dvigovati po zelo strmem skalnatem pobočju. Vseka-kor gre za izjemen gradbeni dosežek! Dolga, slikovita polica nas pripelje v skalni zatrep med stenami Kanjavca in masivom Triglava, čez čas zagledamo tudi streho Koče na Doliču, 2151 m, do nje pa hodimo še kar nekaj časa. Od kočice se mulatjera nadaljuje levo navzgor in v nekaj serpentinah doseže spodnji rob Triglavskih podov, kjer se močno položi. Sledi kar dolga hoja po pusti kraški planoti, pravi skalnati puščavi. Čez čas se približamo vršnemu čoku Triglava; po strmem melišču se povzpne do prvih jeklenic v steni. Ob varovalih plezamo poševno navzgor po izraziti gredini, ki nas kmalu pripelje na ozko Triglavsko škrbino, 2650 m, kjer se nam pridruži zavarovana plezalna pot s Planike. Čaka naš še zadnji vzpon: ob stalnih varovalih plezamo po južnem grebenu in po naravnih prehodih končno dosežemo najvišjo točko naše domovine.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.

Kakšna gora! Nad Zadnjico se dviga Triglav 2200 m visoko. FOTO: PETER STRGAR

